

•• HISTORICKÁ DETEKTIVKA ••

PETER
TREMAYNE

RUBÁŠ
PRO ARCIBISKUPA

VYŠEHRAĐ

*Peteru Hainingovi, který mi radil při křtu,
a také Mikeovi Ashleymu;
prvním, kteří „přijali“ sestru Fidelmu.*

Copyright © 1995 by Peter Tremayne
Translation © Věra Štovičková Heroldová, 2012

ISBN 978-80-7429-034-3

Všude existuje jeden princip spravedlnosti, a to je zájem silnějšího.

Republika

Platón (427–347 př. n. l.)

Tento příběh se odehrává v Římě koncem léta 664.

Čtenář, který není obeznámen s takzvanými ‚temnými věky‘, by měl vědět, že celibát nebyl tehdy mezi křesťanskými kleriky jak římskokatolickými, tak příslušníky dnes tak řečené církve keltské, všeobecně rozšířený. Vždycky sice existovali asketové, kteří fyzické lásce nadřazovali oddanost božstvu, ale manželství kleriků byla odsouzena teprve na koncilu v Nikáji v r. 325, byť i nebyla zakázána. Idea celibátu se v římskokatolické církvi zrodila ze zvyku, který dodržovali jak pohanské kněžky Vesty, tak kněží Diany. Počínaje pátým stoletím Řím klerikům od hodnosti opata a biskupa zakazoval se svými manželkami spát a brzy poté i ženit se. Celkově byli kněží od uzavírání manželství odrazováni, ale výslovně je Řím nezakázal. Vážný pokus přimět západní kněžstvo k dodržování všeobecného celibátu byl vlastně učiněn teprve za reformačního papeže Lva IX. (1049–1054).

Ve Východní ortodoxní církvi si kněží do hodnosti opata a biskupa uchovali právo ženit se dodnes.

Odsouzení ‚hříchu těla‘ zůstalo myšlení keltské církve cizí ještě dlouho poté, co se římský postoj stal dogmatem. Lidé obou pohlaví obývali opatství a kláštery, které byly známé jako *con-hospitae*, neboli podvojně domy, kde žili muži a ženy společně a vychovávali děti ke službě Kristovi. Znalost tohoto faktu je pro chápání napjatých situací v tomto příběhu nezbytná.

„Jsem podezřelá z účasti na smrti Wigharda z Canterbury?“ zeptala se Fidelma chladně poté, co si uvědomila závažnost *superistova* sdělení.

Marinus nešťastně rozhodil ruce – zvláštní gesto, jehož součástí byla i určitá omluva.

„Musel jsem ti ty otázky položit. Wighardovu smrt si mohlo přát mnoho lidí, zejména ti mezi saskými královstvími, kdo nesouhlasili s římskými regulemi, jež Canterbury podpořilo.“

„Pak mluvíme o mnoha tisících těch, kdo by si byli přáli, aby Canterbury na koncilu ve Whitby neuspělo,“ řekla Fidelma ledově.

„Ne však o těch mnoha v Římě, kdo měli příležitost,“ řekl lišácky Marinus.

„Chceš říct, že Wigharda zabil někdo, koho rozhněval úspěch Canterbury na nedávném koncilu v Hildině klášteře?“

„K žádnému takovému závěru se dosud nedospělo.“

„Tak proč jsem tady?“

„Abys nám pomohla, sestro Fidelmo,“ odpověděl nový hlas. „Tedy, jestli chceš.“

Fidelma se rozhlédla a uviděla vysokou hubenou postavu biskupa Gelasia, který se k nim šoural z postranních dveří zakrytých závěsem. Zřejmě tam stál a sledoval Marinův výslech.

Fidelma nejistě vstala z úcty k biskupově hodnosti.

Gelasius vztáhl levičku. Tentokrát se Fidelma ani neobtěžovala chopit se jí, pouze zkrřížila ruce na prsou a uctivě krátce sklonila hlavu. Rty semkla do tenké rozhodné přímky. Jestliže ji

tito Římané chtějí obvinít z určité odpovědnosti za Wighardovu smrt, pak necítila nejmenší povinnost dávat najevo poslušnou pozornost. Gelasius si povzdechl a chopil se židle, kterou Marinus právě uvolnil. Vojenský guvernér Lateránského paláce uctivě ustoupil stranou, krůček za Gelasiovo sedadlo.

„Zavolej mnicha dovnitř, Marine,“ pokynul Gelasius, „a ty seď, Fidelma z Kildare.“

Fidelma, lehce zmatená, opět usedla. Zdálo se, že Gelasius sdílí Marinovu úzkost, zračící se na jeho zažloutlé tváři.

Marinus rázně přešel pokoj ke dveřím a někomu v pozadí pokynul.

Následovala přestávka. Gelasius seděl a hleděl chvíli do ohně, pak zvedl oči k nově příchozímu, který vešel do *officia*, zůstal stát a trpělivě čekal.

Fidelma sedící na židli se ohlédla. Překvapením vykulila oči. „Bratr Eadulf!“

Když se Eadulf míjel se *superistou*, poněkud unaveně se usmál a váhavě stanul před biskupem Gelasiem.

„Posaď se, Eadulfe z Canterbury.“

Marinus přisunul dvě další dřevěná sedadla, která zaskřípala o kamennou podlahu, na jedno se posadil sám a Eadulf usedl na druhé.

Fidelma se obrátila ke Gelasiovi s tázavým pohledem. Biskup rozhodil ruce a konejšivě se usmál.

„Pouze jsi potvrdila to, co nám řekl náš saský bratr Eadulf...“

„Takže...?“ spustila Fidelma, jejíž zmatek byl zjevný.

Biskup zvedl ruku, aby zjednal ticho.

„Wighardova smrt je vážný problém. Nikdo není mimo podezření. Otevřeně jsi připustila, že jsi byla jedním z delegátů, kteří se dostali na synodu v Hildině klášteře do konfliktu s Canterbury. Ty sama jsi mohla uvažovat o pomstě Wighardovi, který jako budoucí arcibiskup v Canterbury vyšel ze sporu jako vítěz.“

Protože Fidelma rozmrzele zhluboka vydechla, spěšně pokračoval. „Ale bratr Eadulf nás informoval o pozoruhodné službě, kterou jsi během jednání ve Whitby poskytla tím, že jsi vyřešila vraždu abatyše Étain.“

Fidelma pohlédla na Eadulfa, který seděl se sklopenýma očima a bezvýraznou tváří.

„Tato služba byla poskytnuta ve spolupráci s bratrem Eadul-

fem, neboť bez jeho pomoci to nemuselo tak dobře dopadnout,“ odpověděla chladně.

„Správně,“ souhlasil Gelasius. „Ale navzdory nejlepšímu doporučení, jež vydal o tvém charakteru bratr Eadulf, jsme si museli být jisti...“

Fidelda opět svažila čelo.

„Jisti si čím? Kam vede tento výsledek?“

„Sestro Fidelda, když jsme spolu onehdy hovořili, zmínila ses o tom, že jsi ve své zemi kvalifikovanou advokátkou soudního dvora. Bratr Eadulf to potvrdil. Zřejmě máš mimořádnou schopnost řešit záhady.“

Fidelda si zoufala nad Gelasiovým pedantickým postupem. Proč nejde rovnou k věci a neřekne, co chce?

Biskup obezřetně pokračoval. „Pravda je, že máš talent, který Lateránský palác naléhavě potřebuje. Přejeme si, sestro Fidelda, abys společně s bratrem Eadulfem zahájila pátrání a zjistila příčinu Wighardovy smrti, a rovněž odhalila, kdo ukradl dary, kterou s sebou přinesl.“

Následovalo ticho, Fidelda zažívala Gelasiova slova. Okamžitě jí na mysli vytanula otázka.

„Lateránský palác nemá vlastního právníka, který by vedl toto vyšetřování?“ zeptala se a vrhla na vojenského guvernéra významný pohled.

„Řím byl, a vlastně je dodnes, *communis patria* právního a politického světa,“ odpověděl Marinus hlasem, vibrujícím mezi rozmrzelostí a pýchou. Fidelda málem odpověděla, že římské právo se nikdy nerozšířilo do její země, jejíž právní systém je stejně tak starý, neboť byl sepsán v době, kdy v Irsku vládl Nejvyšší král Ollamh Fódhla, osm století před narozením Krista. Nicméně si protentokrát dala pusu na zámek.

„Právo v tomto městě, v Římě,“ vysvětloval Gelasius střídměji než *superista*, „má na starosti *praetor urbanus* se svými lidmi, a ten prosazuje pravidla existujícího systému. Avšak vzhledem k tomu, že do tohoto případu jsou zapleteni cizinci, spadá případ pod soudní pravomoc, již má *praetor peregrinus*; ten je zodpovědný za všechny právní záležitosti, týkající se rovněž cizinců.“

„Tak proč potřebujete pomoc ode mne, má znalost je omezena na irské právo, a od bratra Eadulfa, který byl kdysi *gerefou*, saským smírčím soudcem?“

Gelasius sevřel rty ve snaze pečlivě formulovat odpověď.

„My tady v Římě jsme citliví na rozdíly mezi církvemi, církví Irů, Britonů a Sasů. Uvědomujeme si rovněž, jak chápeme naši vlastní roli v této záležitosti.“

Je to politická záležitost, sestro Fidelmo. Od té doby, co se před třiceti lety irský biskup Cummian pokusil spojit církve Irů a Britonů s Římem, snažili jsme se takový smír podpořit. Jsem dost starý, abych pamatoval, jak biskup Honorius a jeho nástupce Jan psali irským opatům a biskupům a zapřísahali je, aby neprohlubovali schizma, které se mezi námi rozšiřovalo...“

„Jsem si vědoma rozdílů mezi těmi, kdo dodržují římské regule, Gelasie, a těmi, kdo setrvali u původních rozhodnutí koncilu, která respektujeme my v Irsku,“ přerušila ho Fidelma. „Ale kam nás to přivádí?“

Gelasius se kousl do rtu, zjevně nešťastný, že byl zastaven ve výčtu svých argumentů. „Kam?“ Odmlčel se skoro jako by očekával odpověď. „Svatý otec je citlivý na tyto rozdíly, jak už jsem řekl, a doufá, že se naše frakce sjednotí. Smrt nastávajícího arcibiskupa z Canterbury tak brzy poté, co se Canterbury podařilo přesvědčit saská království, aby se odvrátila od irské církve a přidala se k církvi římské, a zároveň ve chvíli, kdy arcibiskup dlel ve vlastním paláci římského biskupa, může zažehnout pochodeň války, která zpusťší země Sasů i Irů. Tento konflikt by nevyhnutelně do sebe vtáhl i Řím.“

Fidelma odmítavě popotáhla.

„Nevidím proč.“

Odpověděl jí Marinus, který delší dobu mlčel.

„Ptal jsem se tě, jestli znáš mnicha jménem Ronan Ragal-lach.“

„Nezapomněla jsem,“ odpověděla Fidelma.

„Wigharda zabil on.“

Fidelma povytáhla obočí.

„Proč potom,“ pokračovala stále klidným hlasem, „když to víte, žádáte bratra Eadulfa a mě, abychom to vyšetřili? Vždyť viníka už máte.“

Gelasius bezmocně zvedl ruce. Bylo jasné, že ke spokojenosti s vývojem situace má daleko.

„Kvůli politice,“ řekl vážně. „Abychom se vyhnuli válce. Proto tě žádáme o pomoc, Fidelmo z Kildare. Wighard byl stoupencem Říma. A zavražděn byl právě v paláci Svatého otce. V saských

královstvích se lidé budou ptát, kdo dal souhlas s přijetím římských regulí a považoval Canterbury za církevní centrum, kdo vykázal irské misionáře. V odpověď na tyto otázky Řím prohlásí, že Wigharda zavraždil irský mnich. Sasové budou rozlíceni. A neřekne Irsko, že je to až nápadně vhodné vysvětlení, přicházející na vlně jejich porážky, možná jako další krok k jejich znevážení? Možná že Sasové napadnou všechny irské kleriky, nacházející se dosud v jejich královstvích? V nejlepším případě je vyženou ze země, v nejhorším...“ Nechal větu nedokončenou. „Možná bude následovat skutečná válka. Možností je mnoho, a příjemná není žádná z nich.“

Sestra Fidelma hleděla do Gelasiovy ustarané tváře.

Přistihla se, že si poprvé tvář biskupa Gelasia prohlíží pozorně. Předtím pouze v duchu konstatovala, že je to muž v letech, nikoli starý, ale dozajista ve věku, kdy člověk nazírá na všechny změny jako na zhoršování života. Ale teď si uvědomila jeho vitalitu, energii a emoce, jež by čekala pouze od mládí; odhodlaný muž, jemuž chybí pokora a lidskost, jakou člověk obvykle úctyhodnému věku přisuzuje.

„Tvé hypotézy jsou rozumné, ale jsou to pouhé možnosti,“ podotkla.

„Řím má zájem zarazit je ještě dříve, než se stanou možnostmi. Mezi křesťanskými frakcemi máme příliš mnoho bratrovražedných válek. Potřebujeme spojence z celého křesťanského světa, zejména nyní, když Středozevní moře brázdí stoupenci Machometovi a ničí náš obchod a naše přístavy.“

„Stále sleduji tvou logiku, Gelasio,“ odpověděla Fidelma, když na ni Gelasius hleděl v očekávání její odpovědi.

„Tak dobrá. Kdo jiný zmírní nevráživost, k níž nezbytně dojde, než ty, sestro Fidelmo, odborník na právo z Irska, a tady bratr Eadulf, Sas zběhlý ve vlastním právu, oba s pověstí získanou ve Whitby, jestliže se případu neujmete vy dva? Když se na tom, kdo je viník, shodnete vy dva, kdo může jednoho z vás obvinít ze zaujatosti? Naproti tomu, když my v Římě budeme tvrdit, že ten je vinen a onen nevinen, bude se říkat, že máme mnoho co získat, jestliže za provinilce označíme ty, kdo s námi nesouhlasí.“

Fidelma začínala chápat rafinovanost Gelasiova myšlení. Před sebou měla pronikavou mysl politika a služebníka církevních zájmů v jedné osobě.

„Připustil onen Ronan Ragallach, že Wigharda zabil?“

„Ne,“ řekl Gelasius pohrdavě. „Ale důkaz proti němu je nevyvratitelný.“

„Takže ty bys rád oznámil, že tento zločin vyřešili Eadulf z Canterbury a Fidelma z Kildare společně, a zabránil tak vzniku možného konfliktu?“

„Porozuměla jsi mi dokonale,“ řekl Gelasius.

Fidelma na Eadulfa pohlédla a mnich se na ni nepatrně pousmál.

„Ty s tím souhlasíš, Eadulfe?“ zeptala se.

„Byl jsem svědkem toho, jak jsi vyřešila vraždu abatyše Étain. Souhlasím s tím, že ti budu pomáhat, nakolik bude v mých silách, při vyšetřování Wighardovy smrti, abychom zabránili krveprolití mezi našimi lidmi.“

„Úkol tedy přijímáš, Fidelmo z Kildare?“ naléhal Gelasius.

Fidelma se obrátila a pohlédla na něho, na jeho jestřábí tvář, a znovu zaznamenala v biskupových tmavých očích úzkost. Přemýšlivě sevřela rty, docela by ji zajímalo, jestli tuto úzkost vyvolává pouhý strach z konfliktu na severozápadním kraji světa. Nebylo o čem se rozhodovat. Přisvědčila.

„Budiž, ale mám podmínky.“

„Podmínky?“ Marinus to slovo zaslechl a podezíravě se zamračil.

„Jaké?“ vyzval ji Gelasius.

„Celkem prosté. Zaprvé přistoupíš na to, že bratr Eadulf je v tomto vyšetřování mým rovnocenným partnerem a naše rozhodnutí musí být jednomyslná. Druhou podmínkou je, že budeme mít veškerou pravomoc vést vyšetřování. Budeme moci vyslechnout každého, koho je vyslechnout třeba, a jít tam, kam budeme potřebovat. I kdybychom potřebovali vyslechnout samotného Svatého otce. Žádný z nás nesmí být omezován.“

Gelasiova tvář se uvolnila v úsměvu.

„Jsi si vědoma toho, že některé části města, spjaté se Svatým stolcem, jsou klerikům narozeným v cizině uzavřeny?“

„Proto také mluvím o podmínkách, Gelasie,“ odpověděla Fidelma. „Mám-li vést vyšetřování a cesta mě zavede tam či onam, musím mít jistotu, že mám stejnou pravomoc všude, kam mě tato cesta přivede.“

„Jistě to není zapotřebí. Viníka už přece máme. Na tobě je pouze, abys jeho vinu potvrdila,“ přerušil ji Marinus.

„Váš viník tvrdí, že je nevinný,“ připomněla mu Fidelma. „Podle irského Fenechusova zákona jsou muž či žena považováni za nevinné, dokud nebylo nade vší pochybnost prokázáno, že jsou viníky. I já budu vycházet z hlediska, že Ronan Ragallach je nevinný, dokud jeho vinu neprokážu. Pokud ode mne očekáváte, že ho hned prohlásím za viníka, nemohu se tohoto vyšetřování ujmout.“

Gelasius váhal a vyměnil si s Marinem znepokojený pohled. *Superista* palácových *custodes* se rozmrzele mračil.

„Budeš mít veškerou pravomoc, kterou potřebuješ, Fidelmo,“ ustoupil po chvíli Gelasius. „Ty a bratr Eadulf můžete vést vyšetřování, jak je vám libo. Já se postarám o to, aby byl informován *praetor peregrinus*. Ale nezapomínej, že můžeš pouze vyšetřovat, a nikoli brát zákon do svých rukou. Při výkonu práva jsi subjektem právních postupů tohoto města pod bezprostřední jurisdikcí *praetora peregrina*. Marinus sepíše tvé pravomoci a já se postarám, aby je *praetor* podepsal.“

„V pořádku,“ souhlasila Fidelma.

„Kdy chceš začít?“

Fidelma rázně vstala. „Není lepšího času, než ten přítomný.“

S jistou váhavostí se všichni zvedli.

„Jak budeš postupovat?“ zeptal se Marinus stroze. „Předpokládám, že se budeš chtít setkat s tím mnichem Ronanem Ragallachem.“

„Chci postupovat krok za krokem,“ odpověděla Fidelma a poohlédla na Eadulfa. „Nejdříve bychom se podívali na *domus hospitale* a do Wighardových pokojů. Prohlédl jeho tělo lékař?“

Odpověděl Gelasius.

„Lékař samotného Svatého otce, Cornelius z Alexandrie.“

Vydala se ke dveřím, zaváhala a obrátila se opět ke Gelasiovi.

„S tvým svolením, pane?“

Gelasius si nebyl jistý, zazněl-li v jejím hlase výsměšný tón, ale bezmocně máchl rukou a propustil ji. Zatímco Eadulf se obrátil, hluboce se sklonil nad rukou biskupa, vyvedeného z míry, a rty se dotkl mužova prstenu, Fidelma byla už u dveří.

„Tak pojď, Eadulfe, čeká nás spousta práce,“ naléhala mírně.

„Dovedu vás do Wighardových pokojů,“ nabídl se Marinus, který se chystal doprovodit je.

„To nebude zapotřebí, Eadulf mě tam dovede. Budu ti zavá-

zaná, když co nejrychleji zajistíš naši pravomoc a ještě před poledním vyzváněním Anděl Páně se postaráš o písemný souhlas *praetora peregrina*.“

Otevřela dveře a zastihla za nimi mladého důstojníka z řad *custodes*, který ji sem přivedl z ubytovny. Pořád ještě tu stál a čekal na rozkazy.

„A také,“ obrátila se Fidelma na Marina, „ti budu zavázána, když mi přidělíš jednoho muže z palácové stráže na znamení mého oprávnění jednat. Vždycky je lepší mít okamžitě rozpoznatelný symbol pravomoci.“

Marinus sevřel rty a uvažoval, jestli by mohl odmítnout, ale pak zvolna přisvědčil.

„*Tesserarie!*“

Mladý muž se postavil do pozoru.

„K tvým službám, *superisto!*“

„Budeš přijímat příkazy od sestry Fidelmy a bratra Eadulfa, dokud tě osobně z této služby neodvolám. Jednají se souhlasem mým, se souhlasem biskupa Gelasia a *praetora peregrina*.“

Na tváři mladého muže se zračil údiv.

„*Superisto?*“ zakoktal, jako by nevěřil svým uším.

„Řekl jsem to jasně?“

Tesserarius zrudl a těžce polkl.

„Na tvůj rozkaz, *superisto!*“

„Dobrá. Oprávnění pošlu za tebou, sestro Fidelmo,“ ujistil ji Marinus. „Budeš-li něco potřebovat, bez váhání se na mne obrať.“

Fidelma s Eadulfem v patách vyšla z místnosti a za nimi kráčet zmatený mladý gardový důstojník.

„Jaké jsou tvé rozkazy, sestro?“ zeptal se mladý muž, když vyšli na nádvoří. Oblohu teď osvětlovaly světle šedé stíny úsvitu a ptáci se začínali sdružovat v hlasitém chóru, s nímž soupeřila tryskající fontána vprostřed nádvoří.

Fidelma se zastavila vpůli kroku a prohlížela si mladého muže, který ji tak drsně vytáhl z lože. V denním světle stále ještě vypadal trochu namyšleně a v bohatém šatu – třebaže to byl ceremoniální šat Lateránské gardy – to byl každým coulem římský šlechtic. Fidelma se náhle velkoryse usmála.

„Jak se jmenuješ, *tesserarie?*“

„*Furius Licinius.*“

„Nepochybně pocházíš ze staré římské patricijské rodiny.“

„Samozřejmě... ano,“ mladý muž svažl čelo, neboť nepostřehl ironii.

Fidelma si tiše povzdechla.

„To je dobře. Možná budu potřebovat někoho, kdo mi kvalifikovaně poradí, pokud jde o zvyklosti v tomto městě a v Lateránu. Jsme pověřeni vyšetřováním smrti designovaného arcibiskupa Wigharda.“

„Ale toho zabil jeden irský mnich.“ Mladý muž byl zjevně zmatený.

„Jenže to právě musíme ověřit,“ řekla Fidelma ostrě. „Ale ty o té smrti zřejmě něco víš.“

Mladý muž vrhl dlouhý zvědavý pohled na Fidelmu a pak pokrčil rameny.

„O tom ví většina gardistů, sestro. Ale *já vím*, že to má na svědomí ten irský mnich.“

„Zřejmě o tom nepochybuješ, Furie Licinie. Jak to?“

„Měl jsem službu ve strážnici, když tam přišel můj druh, *decurion* Marcus Narses, s irským mnichem, Ronanem Ragallachem. Právě se našlo Wighardovo tělo a tento Ronan byl zatčen v blízkosti jeho pokoje.“

„Tomu se říká nepřímý důkaz,“ odpověděla Fidelma. „Ty to však tvrdíš s jistotou. Jak to?“

„Dvě noci předtím jsem držel stráž na nádvoří, kde se nacházejí Wighardovy pokoje. Někdo se tam kolem půlnoci potuloval. Sledoval jsem tu osobu a zjistil jsem, že je to týž mnich, ale on popřel, že by byl tím člověkem, jehož jsem sledoval. Tehdy mi lhal. Uvedl falešné jméno – bratr ‚Ayn-dina‘...“

„Bratr Aon Duine?“ opakovala Fidelma tázavě a přitom šetrně opravila výslovnost. Když *tesserarius* přisvědčil, pootočila se, aby skryla úsměv, který se jí rozlil po tváři. Eadulf, který dobře uměl irsky, pochopil žert, jenž mladému důstojníkovi zůstal utajen.

„Chápu,“ řekla vážně, když se zklidnila. „Řekl ti, že je ‚bratr Nikdo‘, protože to je smysl toho slova v mém jazyce. Co bylo pak?“

„Tvrdil, že přišel z nějakých pokojů, které, jak jsem později zjistil, neexistovaly...“

„...stejně jako jeho jméno?“ zeptal se Eadulf s nevinnou tváří.

„Než jsem si uvědomil, že lže, utekl. Proto jsem přesvědčený, že tím viníkem je on.“

„Viníkem čeho?“ poznamenala Fidelma. „Bude-li mu prokázána vražda, to teprve musíme zjistit. S tím mnichem, Ronanem Ragallachem, si promluvíme později. Pojď, Furie Licinie, teď mě zaveď k lékaři, který ohledal Wighardovo tělo.“

PETER TREMAYNE
RUBÁŠ PRO ARCIBISKUPA

Z anglického originálu Shroud for the Archbishop
vydaného nakladatelstvím Headline Book Publishing 1995

přeložila Věra Heroldová Štovičková

Typografie Vladimír Verner

Ilustrace na obálce Lee Gibbons

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2012 jako svou 1088. publikaci

Vydání první. AA 12,53. Stran 256

Odpovědná redaktorka Marie Válková

Vytiskla tiskárna Ekon, družstvo, Jihlava

Doporučená cena 288 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,

Praha 3, Víta Nejedlého 15

e-mail: info@ivysehrad.cz

www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-034-3